

**Handläggare**  
Carolina Morales  
Telefon: 08-50825146  
Linn Hemmingsson  
Telefon: 08-50825327

**Till**  
Socialnämnden  
2023-05-23

## **Rapport över kartläggning av personer som lever i hemlöshet i Stockholms stad 25-26 september 2022 samt redovisning av ytterligare tre uppdrag**

Uppföljning av implementeringen av Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025

Undersöka möjligheterna till utökad målgrupp i stadens hemlöshetskartläggning

Uppföljning av målen i stadens program för att motverka hemlöshet 2020-2025

### **Förvaltningens förslag till beslut**

1. Socialnämnden godkänner kartläggningen av personer i hemlöshet i Stockholms stad.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom.

### **Sammanfattning**

År 2022 års kartläggning av personer som lever i hemlöshet i Stockholms stad avser dygnet 25-26 september och ger en ögonblicksbild av hemlöshetsituationen det aktuella datumet enligt kartläggningens definition av hemlöshet. Kartläggningen redovisar 2 528 personer vilket är en ökning med 149 personer jämfört med kartläggningen som genomfördes år 2020. Andelen kvinnor motsvarar 32 procent av samtliga till kartläggningen inrapporterade personer, vilket ligger i linje med resultaten från föregående kartläggning då andelen kvinnor var 31 procent.

Av kartläggningen framgår vidare att det bland de inrapporterade personerna finns såväl personer med komplex problematik och stora individuella stödbehov som personer som söker socialtjänstens bistånd till boende på grund av bristen på tillgängliga och prisöverkomliga hyresrätter.

I ärendet redovisas också ytterligare tre uppdrag, att följa upp implementeringen av Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025, att undersöka möjligheterna till utökad målgrupp i stadens hemlöshetskartläggning samt att följa upp målen i stadens program för att motverka hemlöshet 2020-2025.

## Bakgrund

Sedan 2004 genomförs i Stockholms stad strukturerade kartläggningar av hemlöshetens omfattning och utveckling vartannat år. Kartläggningarna beskriver situationen under ett specifikt mättygn. Kartläggningarnas syfte är att kunna följa utvecklingen över tid och att skapa ett kunskapsunderlag för att kunna utarbeta adekvata insatser för målgruppen. 2022 års kartläggning har genomförts genom en webbenkät i samverkan mellan socialförvaltningen och Institutet för kvalitetsindikatorer (Indikator) AB.

Målgruppen är vuxna personer över 20 år som är kommuninvånare och som lever i någon boendesituation som enligt kartläggningens definition betraktas som hemlöshet. Därtill ska personen under de aktuella datumen 25-26 september 2022 ha varit aktuell för ansökan, utredning eller insats inom Stockholms stads socialtjänst, befunnit sig på ett akutboende, haft kontakt med en frivilligorganisation, uppsökare eller besökt en beroendeakut.

## Ärendet

Kartläggningen ger en ögonblicksbild av antalet personer i hemlöshet som rapporterats in i Stockholms stad den 25-26 september 2022. Resultaten visar i korthet följande:

- 2 528 personer ingår i kartläggningen för år 2022. Det är en ökning med 149 personer jämfört med kartläggningen som genomfördes år 2020.
- Majoriteten (68 %) av de inrapporterade personerna är män, vilket är i linje med tidigare års kartläggningar.
- En dryg femtedel (22 %) av alla personer i kartläggningen är föräldrar till barn under 18 år.
- Det är betydligt vanligare att kvinnliga föräldrar (77 %) i någon hemlöshetssituation bor med sina barn, stadigvarande eller växelvis, jämfört med de manliga föräldrarna i kartläggningen.
- Personer som är 65 år eller äldre (177 st.) utgör sju procent av samtliga inrapporterade, vilket är samma andel som vid kartläggningen år 2020.
- Personer i ålderskategorin 20-25 år (273 st.) utgör elva procent av de inrapporterade, vilket även det är samma andel som vid föregående kartläggning.
- 198 personer uppgavs sova ute, vilket är en ökning med 84 personer och tre procentenheter jämfört med 2020.
- Nästan hälften (49 %) av personerna i kartläggningen befinner sig i någon boendesituation som definieras som

mer akut, vilket är en ökning med tre procentenheter jämfört med 2020.

- 451 personer (18 %) bedömdes klara av en egen lägenhet utan stöd. Andelen är densamma som vid föregående kartläggning, då 440 personer ansågs kunna bo i egen lägenhet utan stöd.
- Majoriteten av de inrapporterade personerna (62 %) uppges ha ett känt missbruk/beroende, som antingen är pågående eller som ligger sex månader tillbaka i tiden.
- Andelen inrapporterade personer som bedöms ha samtidig förekomst av pågående missbruk/beroende och påtaglig psykisk ohälsa (21 %) har ökat med en procentenhet i jämförelse med föregående kartläggning.
- Över hälften (57 %) av alla personer som rapporterats in från socialtjänsten har försörjningsstöd som sin huvudsakliga inkomstkälla.
- För nära hälften av personerna (44 %) uppges orsaken till hemlöshet vara att personen inte haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden.
- Den dominerande orsaken till att personer inte haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden uppges vara social problematik, som exempelvis missbruk/beroende eller psykisk ohälsa.
- För 14 procent av kvinnorna (103 st.) som rapporterats in från SDF/EFH uppges våld i nära relation vara orsaken till att de lever i hemlöshet, vilket är en minskning med tre procentenheter jämfört med 2020.

### Äldre personer i hemlöshet

I åldersgruppen 65 år och äldre har 177 personer rapporterats in, vilket är två personer fler än vid föregående kartläggning. Andelen män i denna ålderskategori är ännu större än bland det totala antalet kartlagda då män utgör 77 procent av samtliga inrapporterade personer som är 65 år och äldre. I jämförelse med föregående kartläggning har dock antalet kvinnor ökat med åtta personer, medan antalet män har minskat med sex personer.

Av de 177 personer i ålderskategorin 65 år och äldre som ingick i kartläggningen rapporterades 69 procent befinna sig i en mer stadigvarande boendesituation. Motsvarande andel för samtliga personer i kartläggningen är 46 procent.

## **Redovisning av uppdrag att undersöka möjligheterna till utökad målgrupp i stadens hemlöshetskartläggning samt uppföljning av målen i stadens program för att motverka hemlöshet 2020-2025**

Möjlighet att inkludera barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden i stadens kartläggning av hemlöshet  
I budget för 2022 uppdrogs socialnämnden att utreda möjligheten att, med beaktande av stadens program för att motverka hemlöshet 2020-2025, och med bibehållande av jämförbarhet med tidigare kartläggningar, inkludera barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden i stadens kartläggning av hemlöshet.

Nämnden kartlägger vartannat år barnfamiljer med socialtjänstkontakt som lever i osäkra boendeförhållanden. Barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden definieras enligt följande:

*Familjer eller ensamstående med hemmavarande barn under 18 år som saknar egen eller förhyrd bostad och som inte bor i något stadigvarande andrahands- eller inneboendekontrakt och därför är hänvisade till tillfälliga boendialternativ. Dessutom familjer eller ensamstående med barn som vistas på institutioner, i familjehem eller annan vårdinrättning och inte har någon ordnad bostad vid utskrivning.*

Enligt stadens definition av hemlöshet räknas inte boende i försökslägenhet eller inom SHIS Bostäder som en hemlöshetsituation. I kartläggningen av barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden omfattas dock barnfamiljer som bor i försökslägenhet eller inom SHIS. Anledningen till att en bredare definition används i kartläggningen av barnfamiljer är att de aktuella boendelösningarna inte är permanenta, samtidigt som de berör barn.

Svårigheten med att inkludera barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden i stadens kartläggning av personer i hemlöshet är just detta att definitionerna skiljer sig åt. Om boendesituationerna SHIS samt försökslägenhet skulle inkluderas i hemlöshetskartläggningen enbart avseende personer med hemmavarande minderåriga barn skulle det krävas att dessa särredovisades, vilket är tekniskt komplicerat. Att inkludera boendesituationer enbart för vissa personer medför också ökad risk för felrapportering.

Den kartläggning nämnden i dagsläget gör av barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden möjliggör fördjupade frågor om barnfamiljernas situationer, vilket skulle vara svårt att uppnå om barnfamiljerna inkluderas i hemlöshetskartläggningen.

Det är det förhållande att stadens definition av hemlöshet är något snävare än Socialstyrelsens nationella definition av hemlöshet som föranleder behov av två separata kartläggningar inom staden. Om staden kartlade utifrån den nationella definitionen så skulle barnfamiljers hemlöshetssituationer fångas upp inom ramen för kartläggningen.

Om Stockholms stad övergick till att kartlägga utifrån den nationella definitionen av hemlöshet skulle det även i högre utsträckning än i nuläget möjliggöra jämförelser med andra storstäder, vilket är betydelsefullt för möjligheterna till analys och metodutveckling.

Vid en eventuell övergång till den nationella definitionen skulle jämförbarhet över tid kunna säkerställas i analys genom att exkludera boendesituationer som staden utifrån nuvarande definition inte räknar som hemlöshetssituationer.

#### Uppföljning av målen i stadens program för att motverka hemlöshet 2020-2025

Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025<sup>1</sup> antogs av kommunfullmäktige 14 juni 2021. I programmet beskrivs dels de insatser och verktyg som stadens socialtjänst kan använda till stöd för personer i processer ur hemlöshet, dels de förhållningssätt som ska präglade socialtjänstens arbete med att motverka hemlöshet. I programmet beskrivs sex målsättningar:

- Antalet personer i hemlöshet ska minska
- Antalet barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden ska minska
- Antalet hushåll som vräks ska minska
- Antalet personer i akut hemlöshet ska minska
- Antalet personer i långvarig hemlöshet ska minska
- Antalet hemlösa personer med komplex problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa ska minska

Den första målsättningen, att antalet personer i hemlöshet ska minska, ska betraktas som övergripande medan de övriga fem målsättningarna är specificerade och tar sikte på olika grupper som lever i eller riskerar att hamna i hemlöshet.

Programmet innehåller sju olika indikatorer för uppföljning av målen. Fyra av dessa utgår ifrån stadens regelbundna kartläggningar av personer som lever i hemlöshet och redovisas i följande figur.

Indikator	2018	2020	2022
Antal personer i hemlöshet i Stockholms stad	2 439 personer 812 kvinnor 1 627 män	2 379 personer 741 kvinnor 1 638 män	2 528 personer 804 kvinnor 1 724 män
Antal personer i akuta boendesituationer	1 188 personer 447 kvinnor 741 män	1 104 personer 375 kvinnor 729 män	1 245 personer 410 kvinnor 835 män
Antal personer i långvarig hemlöshet (6 månader eller längre)	1 741 personer 554 kvinnor 1 187 män	1 885 personer 565 kvinnor 1 320 män	1 952 personer 606 kvinnor 1 346 män
Antal personer i hemlöshet med komplex problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa	579 personer	447 personer	499 personer

Sett i förhållande till befolkningsökningen är det marginella skillnader avseende personer i hemlöshet mellan åren. Andelen personer i hemlöshet i förhållande till antal invånare var 0,26% år 2022<sup>2</sup>, 0,24% år 2020<sup>3</sup> och 0,25% år 2018<sup>4</sup>.

### Jämställdhetsanalys

I rapporten presenteras information genomgående könsuppdelad. Kartläggningen visar att majoriteten av de inrapporterade personerna i linje med tidigare resultat var män (68 %) och att andelen kvinnor har ökat med en procentenhet jämfört med kartläggningen 2020 från 31 procent till 32 procent.

Andelen kvinnor i stadens kartläggning år 2022 är liksom i den föregående kartläggningen lägre än i Socialstyrelsens nationella kartläggning från år 2017, i vilken kvinnor utgjorde 38 procent av samtliga inrapporterade personer. En förklaring till detta kan vara att Stockholms stad använder en annan definition av hemlöshet än vad Socialstyrelsen gör. Socialstyrelsen definierar fler

<sup>2</sup> Statistik om Stockholm, Befolkningsprognos 2022

<sup>3</sup> Statistik om Stockholm, Befolkningsöversikt 2021

<sup>4</sup> Statistik om Stockholm, Befolkningsstatistik 2019

boendesituationer på den så kallade sekundära bostadsmarknaden<sup>5</sup> som hemlöshetsituationer.

De flesta personer som lever i hemlöshet tillsammans med sina barn befinner sig enligt Socialstyrelsens kartläggning i sådana typer av boendelösningar som inte definieras som hemlöshetsituationer enligt Stockholms stads definition, såsom exempelvis SHIS genomgångsbostäder. Stockholms stads kartläggning visar att en stor majoritet (77 %) av de personer som uppgetts bo stadigvarande eller växelvis tillsammans med sina barn är kvinnor.

I Socialstyrelsens kartläggning befann sig flest personer med minderåriga barn i den typen av långsiktiga boendelösningar som alltså inte definieras som hemlöshetsituationer enligt stadens definition.

Detta skulle sammantaget kunna indikera att skillnaden mellan könsfördelningen i Socialstyrelsens nationella kartläggning och stadens kartläggning främst beror på att boendelösningar på den sekundära bostadsmarknaden i lägre utsträckning omfattas av stadens definition av hemlöshet.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts vid förvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor. Indikator AB har svarat för insamlandet av enkäter samt gjort tabellbearbetningar. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 19 april. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 20 april.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Förvaltningen kan konstatera att antalet personer som lever i hemlöshet inte har minskat, utan istället har ökat något i jämförelse med föregående kartläggning. Av kartläggningen framgår även att antalet personer som vid mättillfället befann sig i akuta boendesituationer är högre än vid föregående kartläggning samt att andelen personer med komplex problematik i form av samtidigt missbruk och psykiska ohälsa ligger på samma nivå som tidigare. Vad gäller indikatorn om personer i långvarig hemlöshet har andelen minskat med två procentenheter jämfört med föregående kartläggning, även om antalet personer som rapporteras befinna sig i långvarig hemlöshet har ökat.

---

<sup>5</sup> Personen bor i en av kommunen (socialtjänsten) ordnad boendelösning såsom försökslägenhet, träningslägenhet, socialt kontrakt, kommunalt kontrakt eller motsvarande på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Det handlar om boendelösningar med någon form av hyresavtal (eller kontrakt) där boendet är förenat med tillsyn, särskilda villkor eller regler. Se Socialstyrelsen *Hemlöshet 2017 – omfattning och karaktär*, s. 11.

Sett till antal personer visar resultaten sammantaget på en negativ utveckling i förhållande till målen i stadens program mot hemlöshet 2020-2025. I förhållande till befolkningsökningen är det marginella skillnader mellan de senaste fyra åren. Hemlöshet är ett samhällsproblem i skärningspunkten mellan bostads- respektive socialpolitik och socialtjänsten har därför inte ensam alla verktyg som behövs för att motverka hemlöshet. Med ödmjukhet inför denna förståelse är det förvaltningens uppfattning att det finns möjlighet att ytterligare utveckla socialtjänstens insatser för att motverka hemlöshet.

**Fortsatt arbete för att implementera stadens program för att motverka hemlöshet 2020-2025 är nödvändigt**

Resultaten av de fokusgrupper förvaltningen hållit i på temat implementering av stadens program för att motverka hemlöshet (bilaga 2) visar att programmet inte är implementerat inom socialtjänstens samtliga verksamhetsområden. För att socialtjänsten ska kunna ge ett individanpassat stöd i enskilda personers processer ur hemlöshet är en helhetssyn på den enskilda personens förutsättningar och behov nödvändig. Förvaltningen ser ett behov av att rikta information om hemlöshetsprogrammet till verksamhetsområden där kännedomen om programmet verkar vara lägre, samt bidra till att i olika sammanhang belysa vinsterna med god intern samverkan.

**SHIS uppdrag som bostadssocial resurs behöver säkerställas**

Av resultaten av de fokusgrupper förvaltningen genomfört framgår även att det finns ett behov av att säkerställa att SHIS kan uppfylla sitt uppdrag som bostadssocial resurs. Det är väsentligt att SHIS erbjudande ska uppfattas som attraktivt för att SHIS som bostadssocial resurs ska komma fler personer i hemlöshet till del.

**Insatserna för personer med komplex problematik som lever i hemlöshet behöver intensifieras**

En dryg femtedel av alla inrapporterade personer uppges ha samsjuklighet i form av pågående missbruk/beroende och psykisk ohälsa. Andelen har ökat med en procentenhet i jämförelse med föregående kartläggning. Av kartläggningen framgår även att 91 personer som vid mättillfället befann sig i en akut boendesituation bedömdes vara i behov av insatsen Bostad först, som riktar sig till personer med komplex problematik, som långsiktig boendelösning (tabell 7f). Per den sista december 2022 var 120 personer inskrivna i Bostad först och 30 lägenheter förmedlades av Bostadsförmedlingen som Bostad först-lägenheter under år 2022. Resultaten indikerar sammantaget att det finns ett behov av att öka tillgången till Bostad först. Detta bekräftas av de fokusgruppintervjuer förvaltningen genomfört som uppföljning av implementeringen av hemlöshetsprogrammet (bilaga 2).



Utöver boendeinsatser är möjligheten till integrerade stödinsatser från kommun och region avgörande för att kunna utforma ett adekvat stöd till personer med samsjuklighet i form av missbruk/beroende och psykisk ohälsa. Utvecklingsarbete pågår i form av satsningen på förstärkt samarbete, där förvaltningen ingår tillsammans med stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck, Farsta och Södermalm. Förvaltningens förhoppning är att arbetssätt som utarbetats inom ramen för satsningen ska fortsätta att utvecklas och implementeras brett i staden.

### Arbetet med personer som sover utomhus behöver fortsatt vara långsiktigt och uthålligt

Av kartläggningen framgår att andelen personer som sover utomhus har ökat med tre procentenheter, från fem till åtta procent, sedan föregående kartläggning. Föregående kartläggning genomfördes under pågående covid-19-pandemi, då socialförvaltningens uppsökarenhet bedrev ett intensifierat uppsökande arbete mot personer som vistades i gatumiljö. Vid föregående kartläggning hade antalet personer som uppgavs sova utomhus minskat jämfört med kartläggningen som genomfördes 2018.

I maj 2022 redovisade förvaltningen på uppdrag av socialnämnden en analys av gruppen personer som lever i hemlöshet i gatumiljö<sup>6</sup>. Analysen visade att gruppen personer som sover ute huvudsakligen består av personer som är 50 år eller äldre, att personerna ofta har en komplex problematik med samsjuklighet samt att de känner rädsla för eller har en negativ inställning till myndigheter. Sedan 2019 pågår ett samverkansprojekt på Centralstationen mellan olika aktörer, kallat ”Centralen-satsningen”. Verksamheterna som samverkar på Centralstationen är:

- Uppsökarteamet och EU-teamet från socialförvaltningen
- Enheten för hemlösas funktion förstärkt myndighetsutövning på fält
- Norrmalms stadsdelsförvaltning
- Capho Vård för hemlösa
- Jernhusen AB
- LPO Norrmalm
- Stockholms Stadsmission (Nattjouren)

Enheten för hemlösa har en socialsekreterare som arbetar med uppdraget förstärkt myndighetsutövning på fält. Funktionen förstärkt myndighetsutövning på fält syftar till att, i samarbete med

---

<sup>6</sup> Socialförvaltningen, dnr: 3.1.1-13/2022 [Tjänsteutlåtande - Personer som lever i hemlöshet och sover utomhus – Redovisning av uppdrag från socialnämnden \(insynsverige.se\)](#)

socialjourens uppsökarenhet, nå personer som lever i akut hemlöshet och motivera dem till kontakt med socialtjänsten.

Det förhållandet att målgruppen ofta känner rädsla för eller har en negativ inställning till myndigheter medför att arbetet med att motivera dem till kontakt med socialtjänsten måste vara långsiktigt och uthålligt.

**Stöd i bostadssökande behöver vara likvärdigt och effektivt**  
Till 2022 års kartläggning rapporterades att 451 personer (18 %) bedömdes klara av en egen lägenhet utan stöd. Andelen är densamma som vid föregående kartläggning, då 440 personer ansågs kunna bo i egen lägenhet utan stöd.

Situationen på bostadsmarknaden är i såväl Stockholm som i de flesta av Sveriges kommuner mycket ansträngd och många människor, framförallt personer utan fast arbete, med låga inkomster och avsaknad av boenderefrens har svårt att hitta en bostad. Det medför att personer utan andra stödbehov än specifikt boende söker socialtjänstens bistånd till boendelösningar.

Flera stadsdelsnämnder har utvecklat arbetssätt för att ge stöd i bostadssökande och flera kan även uppvisa mycket goda resultat. I syfte att sprida lärande exempel har förvaltningen under 2022 ordnat en serie webinarier där stadsdelsnämnder har fått möjligheten att dela med sig av sina arbetssätt. Förvaltningen ser ett behov av att fortsätta att arbeta för att personer som söker socialtjänstens bistånd i sina processer ur hemlöshet ska erbjudas ett likvärdigt och effektivt stöd.

Veronica Wolgast Carstorp  
Socialdirektör  
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson  
Avdelningschef  
Socialförvaltningen

### **Bilagor**

1. Personer som lever i hemlöshet i Stockholms stad 25-26 september 2022
2. Uppföljning av implementeringen av Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025

## **Attesterat av**

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

<b>Namn</b>	<b>Datum</b>
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-05-14
Maria Karlsson, Tf. avdelningschef	2023-05-12